

Cronica activității Muzeului Carpaților Răsăriteni, pe anii 2004 - 2005

Participări la acțiuni științifice

Anul 2004

* Simpozionul Internațional "Cucuteni 120 ani de cercetări. Timpul bilanțului". Piatra Neamț, 24-26 noiembrie 2004.

- Dan Buzea, Lazarovici Gheorghe: "The Pottery Characteristics from Păuleni".

* Colocviul științific internațional "Arheologia pre- și protoistorică a sării", 24-26 noiembrie.

- V. Cavruc, A.F. Harding, D. Buzea: "Exploatarea preindustrială a sării în estul Transilvaniei"

* "Permanență și continuitate în spațiul cultural Hunedorean", Hunedoara 16 Octombrie 2004.

- Dan Buzea: "Așezarea preistorică de la Păuleni Ciuc - Ciomortan, jud. Harghita".

* Sesiunea de comunicări științifice: "Preocupări recente în cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural național. Ediția a III-a. 70 de ani de la deschiderea primelor expoziții de bază de arheologie - istorie și etnografie". Târgu Mureș, 19-20 Noiembrie 2004.

- Chiricescu Andrea: "Prima școală confesională ortodoxă din Sfântu Gheorghe".

* Sesiunea națională de comunicări științifice "Românii în sud-estul Transilvaniei. Istorie, cultură, civilizație". Ediția a X-a, Miercurea Ciuc - Muzeul Oltului și Mureșului Superior, 24-26 septembrie 2004, organizată de Muzeul Carpaților Răsăriteni, Centrul Ecleziastic de Documentare Mitropolit Nicolae Colan, Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei, Arhivele Naționale, Direcția Județeană Covasna și Direcția Județeană Harghita.

Programul sesiunii

Lucrări în plan:

- Prof. Univ. Dr. Gheorghe Lazarovici, "Rezultatele și prioritățile cercetării arheologice în Carpații Răsăriteni"

- acad. Horia Colan, "Problematica științifică în opera lui Lucian Blaga"

- dr. Maria Cobianu-Băcanu, "Statutul de autonomie al Ținutului Secuiesc. Caracteristici și consecințe posibile"

- pr. prof. univ. Dr. Ilie Moldovan (Universitatea Lucian Blaga, Sibiu), "Identitatea etnică a poporului român. Formare istorică și afirmare

actuală"

- dr. Ioan Lăcătușu, "Restaurarea finței naționale prin Biserică - 10 ani de la înființarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei"

- Un crâmpci dramatic din cel de-al doilea război mondial. Episodul de la Aita Seacă (film documentar)

Arheologie

- prof. univ. dr. Sabin Adrian Luca (Univ. Lucian Blaga, Sibiu), "Probleme ale culturii Starcevo-Criș reflectate în situl arheologic de la Miercurea Sibiului"

- dr. Marius Ciută (Univ. 1 Decembrie 1918, Alba Iulia), "Noi descoperiri preistorice de la Șeușa, jud. Alba"

- prof. univ. Dr. Gheorghe Lazarovici (Univ. Eftimie Murgu, Reșița), Drd. Dan Lucian Buzea (Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe), "Locuirea eneolitică de la Păuleni Ciomortan"

- dr. Valeriu Cavruc, drd. Dan Buzea, Asztalos Istvan (Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe), "Vestigii preistorice la Olteni, jud. Covasna. Vestigii din perioada post-romană de la Olteni - Cariera de nisip"

- dr. Viorica Crișan (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj Napoca), drd. Cristina Mariana Popescu (Univ. Babeș Bolyai, Cluj Napoca), "Noile cercetări în Cetatea Dacică de la Covasna"

- drd. Cristina Mariana Popescu (Univ. Babeș Bolyai, Cluj Napoca), "Aspecte privind meșteșugul olăritului în Dacia Pre-Romană"

- drd. Victor Sibianu (Colegiul Național Mihai Viteazul, Sfântu Gheorghe), "Importurile monetare romane în estul Transilvaniei"

- asist. Alexandru Sonoc (Univ. Lucian Blaga, Sibiu), "Noi puncte de vedere asupra datării și atribuirii etnoculturale a mormintelor de la Cuci-Hotarul Orosiei, jud. Mureș"

- dr. Valeriu Cavruc (Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe), "Arheologia sării în spațiul Carpato-Dunărean. Stadiul cercetării și probleme metodologice".

Istorie laică

- Aurelian Armășelu, Bogdan Popovici (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Brașov), "Concurența economică între arealul Brașov și târgurile din Secuime (în secolele XVI - XIX)"

- Vasile Lechințan (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Cluj), *"Date inedite despre românii din Scaunul Odorhei în sec. XVIII"*

- Liviu Boar (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Mureș), *"Contribuții la istoria formării elitelor românești din fostele Scaune Ciuc, Giurgiu și Cașin în sec. XIX"*

- Elisabeta Marin (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Brașov), *"Documente referitoare la zona actualului județ Harghita aflate în păstrare la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Brașov"*

- Ștefan Cervatiuc (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Botoșani), *"Procesul memorandiștilor relatat în gazeta proprie de un martor ocular - jurnalistul botoșenean Scipione Bădescu"*

- Gheorghe Popa (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Teleorman), *"Relațiile orașului Turnu-Măgurele cu Transilvania în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, reflectate în documentele de stare civilă"*

- dr. Anton Coșa, Gherghe Bejan (Asociația romano-catolicilor "Dumitru Mărtinaș", Bacău), titlu rezervat

- dr. Traian Bosoancă (Muzeul Județean de Istorie Mureș, Târgu-Mureș), titlu rezervat

- Alexandru Porțeanu (Academia Română), *"Comemorarea lui Ștefan cel Mare în 1904 în Transilvania"*

- Valentin Istrate (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Harghita), *"Gimnaziul de fete Anastasia Șaguna din Odorhei"*

- Constantin I. Stan (Univ. Dunărea de Jos, Galați), *"Relațiile lui Vasile Stroescu cu Elie Miron Cristea"*

- Dan Baicu (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Covasna), *"Valoarea documentară a fondului «Legiunea de jandarmi Trei Scaune» pentru perioada interbelică"*

- Cristian Crișan, Adina Forfică (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Covasna), *"Chestionar cu valoare monografică din 1937, întocmit de preotul Valer Langa, referitor la localitățile din Plasa Buzăul Ardelean"*

- prof. Costel Cristian Lazăr (Liceul Teoretic "O. C. Tăslăuanu", Toplița), titlu rezervat

- prof. Ilie Șandru (Liceul Teoretic "O. C. Tăslăuanu", Toplița), *"Vasile Netea și Mureșul superior"*

- Radu Ștefănescu (Muzeul Județean de Istorie, Brașov) - titlu rezervat

- prof. drd. Luminița Cornea (Colegiul Național "Mihai Viteazul", Sfântu Gheorghe), *"Revista ECOU - istoric, realizări și perspective"*

Istorie bisericească

- Vilică Munteanu, *"Circulația cărții religioase în sec. XVIII - XIX - factor de afirmare a unității românilor din cele trei provincii"*

- Alexiu Tatu, *"Documente din sec. XV-XX referitoare la biserica ortodoxă din zona Sibiului, aflate în fondul documentar al arhivei sibiene"*

- Ioana Cristache Panait (Institutul de Istorie a Artei, București), *"Logofătul Matei Voilăeanu, copist și zugrav în estul Transilvaniei (sec. XVIII)"*

- Maria Băilă (Școala generală "Váradi József", Sf. Gheorghe), *"Biserică și societate în fostul județ Trei Scaune (1750-1850)"*

- Alexandru Gaiță, *"File din istoria Episcopiei - Buzău"*

- Florin Tălmăcian, *"Efectele uniației în sud-estul Transilvaniei"*

- pr. Florin Tohăneanu (Protopopiatul Ortodox Sf. Gheorghe), *"Preoții martiri Dionisie Șova de la Mănăstirea Făgetel și Aurel Negoescu (Neagovici) de la Întorsura Buzăului"*

- Elena Mihui, *"Procesul preotului Vasile Rotaru din Sângeorgiu de Pădure, în toamna anului 1848"*

- Olteanu Giani, *"Ajutorul oferit de bisericile brăilene (în special de Biserica Sf. Paraschiva) locașurilor de cult din Transilvania, Moldova și Muntenia"*

- Angela Pop, *"Locul și rolul bisericii în viața comunităților din Dobrogea de sud"*

- Ana Doborean (Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Harghita), *"Documente privind biserica românească (unită și neunită) în documentele privind Scaunul Secuiesc Ciuc"*

- Constantin Brătescu, *"Protopopul Andrei Ghidiu - luptător pentru apărarea drepturilor naționale ale românilor bănățeni"*

- Sebastian Pârnu, *"Elemente de istorie bisericească locală din județul Covasna în secolul al XIX-lea"*

Etnografie-sociologie

- drd. Mihail Gorgoi (Ministerul Culturii și Cultelor), titlu rezervat

- Morar Drăghici Dorina (Liceul "Octavian Goga", Miercurea Ciuc), *"Livezi, pagini de etnografie"*

- Mihai Camilar (Muzeul Gura Humorului, Botoșani), *"Considerații etnografice asupra huțurilor din Carpații Nordici"*

- dr. Valer Pop (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș), *"Ioan Maloș - Cercetător al culturii populare din zona Reghinului"*

- drd. Victor Sibianu, *"Bisericile de lemn din Covasna și comunitățile lor"* - (film documentar, foto pe CD)

- prof. Mihai Camilar (Muzeul Etnografic

Gura Humorului), *“Confluente etno-culturale moldo-ardelenești”*

- prof. drd. Florina Vaipan (Odorheiu Secuiesc), *“Nunta la românii și maghiarii din zona Mureș-Harghita”*

- prof. Florina Matei-Truță (Colegiul Național Mihai Eminescu, Toplița), *“Însemnări despre folclorul românesc din zona Toplița: Muzica de joc”*

- prof. Doina Dobrea (Grupul Școlar “Miron Cristea”, Subcetate), *“Valori expresive ale graiului din localitatea Subcetate”*

- drd. Dorel Marc (Muzeul Oltului și Mureșului Superior, Miercurea Ciuc), *“Sisteme pastorale în zona Munților Călimani și în zona Brețcu - Covasna”*

- Zorel Suciu (Muzeul Etnografic Toplița), *“Cimitirul de familie din Valea Mureșului Superior”*

- Doina Ciobanu (Muzeul Județean Buzău), *“Chihlimbarul - bijuterie și elixir”*

- prof. Nicolae Bucur (Liceul Economic, Miercurea Ciuc), titlu rezervat

- prof. Maria Bucur (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș), titlu rezervat

- Lily Rain (Institutul de Sociologie al Academiei), titlu rezervat

- Constantin Mustăță (Radio Cluj), *“Reflectarea problematicei românilor din Covasna și Harghita în mass-media”*

- dr. Ioan Lăcătușu (Arhivele Naționale), *“Proiectul autonomiei Ținutului Secuiesc în debateră Parlamentului României”*

- “Rotonda de la Araci”, cu tema “Memorialul de călătorie în literatura română”, Casa Romulus Cioflec, Araci, 6-7.11.2004:

- Alexandru Săndulescu, *“Literatură și istorie”*

- Andrei Nestorescu, *“Două jurnale intime de la jumătatea secolului al XIX-lea”*

- Carmen Brăgaru, *“Un ardelean prin lume: Romulus Cioflec”*

- Ligia Ghinea, *“Călătoria - o constantă în activitatea lui Romulus Cioflec”*

- Mariane Iliescu, *“Prezentarea jurnalului de călătorie «Sub soarele polar» de Romulus Cioflec”*

- Luminița Cornea, *“Aspecte pragmatice în memorialele de călătorie ale lui Romulus Cioflec”*.

- Sesiunea științifică anuală a Muzeului Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, 17 - 18 decembrie 2004.

- dr. Valeriu Căvruc, *“Muzeul Carpaților Răsăriteni în anul 2004, la cinci ani de la înființare”*

- prof. Univ. Dr. Gh. Lazarovici (Universitatea Eftimie Murgu, Reșița), dr.

Valeriu Căvruc, drd. D. Buzea (MCR), *“Contribuțiile cercetărilor de la Păulenii-Ciomortan la cunoașterea preistoriei din zona Carpații Răsăriteni”*

- dr. Viorica Crișan, MNIT, *“Cetatea dacică Covasna. Stadiul și perspectivele cercetării”*

- dr. V. Căvruc, drd. Dan Buzea, MCR, *“Noi cercetări în așezarea Olteni - Nisipărie”*

- dr. Valeriu Căvruc, drd. D. Buzea, MCR, *“Noi cercetări din estul Transilvaniei privind exploatarea preindustrială a sării”*

- drd. Dorel Marc, Andrea Chiricescu, MCR, *“Noi cercetări etnografice pe teritoriul județelor Harghita și Covasna”*

- dr. Ioan Lăcătușu, Arhivele Naționale, drd. Dorel Marc, Andrea Chiricescu, MCR, *“Prima școală românească din Sfântu Gheorghe. Stadiul cercetării și perspectivele valorificării muzeale”*

- Denisa Buzatu (S.C. Ildet Impex S.R.L.), Mirela Cotruță (MCR), *“Restaurarea și conservarea patrimoniului Muzeului Carpaților Răsăriteni în anul 2004”*

- Liliana Lazea (MCR), *“Evidența și clasarea patrimoniului Muzeului Carpaților Răsăriteni în 2004”*

- drd. Marc Dorel (MCR), *“Valorificarea patrimoniului cultural al Muzeului Carpaților Răsăriteni în 2004”*

- dr. Valeriu Căvruc, *“Proiecte culturale pentru anul 2005”*

Anul 2005

* “Cultura și civilizația românilor și minorităților naționale din județul Hunedoara”. Cercetările istorico-arheologice. Hunedoara, jud. Hunedoara. Perioada: 13 octombrie 2005.

- Dan Buzea: *“Istoricul cercetărilor arheologice din zona localității Olteni, jud. Covasna”*.

* “Permanență și continuitate în spațiul Hunedorean”. Castelul Corvineștilor, jud. Hunedoara. 14-15 octombrie 2005.

- Dan Buzea: *“Cercetările preventive de la Olteni «Cariera de nisip», jud. Covasna 2001-2005”*

* “Sesiunea științifică a muzeelor de etnografie și artă populară”. Muzeul Țării Crișurilor, Oradea. 10-13 noiembrie 2005.

- Dr. Dorinel Ichim: *“Noi cercetări etnografice privind exploatarea preindustrială a sării în estul Transilvaniei, zona Reghin, județul Mureș”*.

* “Târgul anual de expoziții muzeale”. Muzeul Județean de Istorie Brașov. 29 - 30 noiembrie 2005.

- Dr. Valeriu Căvruc: *“Proiect de expoziție tematică: Sarea și omul în Carpații Răsăriteni”*

* *"Rotonda literară de la Araci"*. Întâlnire cu scriitori brașoveni; lansarea volumelor de poezie *Triptic spiritual* de Anthonia Amatti, *Poezii* de Radu Selejan, ediție îngrijită de Ana Selejan. Casa memorială "Romulus Cioflec" din Araci, Sâmbătă, 10 septembrie 2005;

* Sesiunea națională de comunicări științifice *"Românii în sud-estul Transilvaniei. Istorie, cultură, civilizație"*. Ediția a XI-a, Miercurea Ciuc - Muzeul Oltului și Mureșului Superior, 23-24 septembrie 2005, organizată de Muzeul Carpaților Răsăriteni, Centrul Eclesiastic de Documentare "Mitropolit Nicolae Colan", Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei, Arhivele Naționale, Direcția Județeană Covasna și Direcția Județeană Harghita.

Programul sesiunii:

Lucrări în plen

- Ioana Cristache-Panait, Institutul de Istoria Artei, București, *"Augustin Paul de la Letca - iubirea sa de neam și legăturile cu estul Transilvaniei"*

- prof. univ. dr. Dumitru Șandru, Iași, *"Administrația din nord-estul Transilvaniei de după 23 august 1944"*

- pr. prof. univ. dr. Ilie Moldovan, Facultatea de teologie ortodoxă "Andrei Șaguna", Sibiu, *"Regenerarea vieții satului românesc în contextul globalizării contemporane"*

- drd. Codrina Șandru, Universitatea "Transilvania", Brașov, *"Rețele sociale ale elitelor locale în Harghita și Covasna"*

- Angela Bârsan, Asociația Comunitară a Românilor din Miercurea-Ciuc, *"Puterea simbolică - o cale de revigorare a comunității românești din județele Covasna și Harghita"*

- dr. Maria Cobianu-Băcanu, Institutul de Sociologie al Academiei Române București, *"Aspecte ale contactului dintre culturi în Covasna și Harghita"*

- dr. Ioan Lăcătușu, Arhivele Naționale, Centrul Eclesiastic de Documentare "Mitropolit Nicolae Colan", Sf. Gheorghe, *"Mitropolitul Antonie Plămădeală și credincioșii români din Arcul Intracarpatic"*

- dr. Valeriu Căvruc, Muzeul Carpaților Răsăriteni Sf. Gheorghe, *"Muzeul Carpaților Răsăriteni în preajma unui deceniu de la înființare"*

- prof. Sorin Apan, Brașov, *"Recuperarea patrimoniului cultural național. Încondeierea ouălor în zona etnografică Bran"* (film documentar, regizor Mihai Anton).

Istorie

Secțiunea de Istorie I:

- Codruța Mihailovici, Arhivele Naționale,

București, *"Jurnalul de călătorie al împăratului Josif al II-lea, în Transilvania (1773)"*

- Vasile Lechințan, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale - în continuare DJAN-Cluj, *"Români în procese judecătorești la Scaunul de judecată Odorhei, în secolul al XVIII-lea"*

- Raluca Tudoran, Sf. Gheorghe, *"Conscripția de la 1785 în Trei Scaune"*

- Szabo Arthur, Reghin, *"Aspecte privind prima școală românească din Reghinul săsesc - interferențe etno-culturale în perioada dualistă"*

- dr. Anton Coșa, Ing. Gheorghe Bejan, Asociația Romano-Catolicilor "Dumitru Mărtinaș", Bacău, *"Interferențe istorico-culturale între sud-estul Transilvaniei și Moldova: Romano-catolicii moldoveni"*

- Moldovan Peter, DJAN Mureș, *"Organizarea și funcționarea Gărzii Naționale din Târgu Mureș în anul revoluționar 1848"*

- Banyai Daniel, DJAN Harghita, *"Sigiliile austriece din prima jumătate a secolului al XIX-lea și istoria artei"*

- prof. Nicu Vrabie, Colegiul Național Octavian Goga, Miercurea-Ciuc, *"Viața culturală a comunei Voșlobeni, județul Harghita în perspectiva timpului"*

- prof. Ilie Șandru, Toplița, *"Considerații asupra originii nord mureșene a lui Grigore Ciubuc, clopotarul de la Mănăstirea Neamțului (sec XIX)"*

- prof. Valer Vodă, Toplița, *"Dimensiuni ale procesului de maghiarizare a românilor din sud-estul Transilvaniei"*

- Silviu Ionaș, DJAN Alba, *"Românii din fostele scaune secuiești în documentele fondului arhivistic «Mitropolia greco-catolică Blaj»"*.

Secțiunea de Istorie II:

- prof. Alexiu Tatu, DJAN Sibiu, *"Obiective ale ASTREI în perioada interbelică, în sud-estul Transilvaniei"*

- Valentin Istrate, DJAN Harghita, *"Banca Populară «Speranța» din Joseni în perioada interbelică"*

- prof. Vasile Stancu, Școala Generală "Nicolae Colan", Sf. Gheorghe, *"Activitatea organizației «Straja Țării» din județul Trei Scaune reflectată în Buletinul «Astra» al Despărțământului Central al Județului Trei Scaune"*

- drd. Alin Spânu, Centrul de Studii Euro-Atlantice, București, *"Serviciul Special de Informații atenționează: Revizionism maghiar sub cupola Bisericii (1941)"*

- Comisar-sef Marian Nencescu, Ministerul Administrației și Internelor, București, *"Monumente comemorative din județele Harghita și*

Covasna - mărturii ale sacrificiului personalului Ministerului Administrației și Internelor

- Cornel Scafes, Societatea "Cultul Eroilor", București, *"Un monument uitat: Cimitirul de onoare de la Mircea Vodă, Constanța"*

- Daniel Talambă, Arhivele Naționale, București, *"Relațiile dintre români și maghiari în contextul transformărilor politice, economice și sociale din România, în perioada 1944-1948"*

- dr. Dorin Ioan Rus, Muzeul Județean Mureș, *Preocupări istoriografice ale publicației Der Sihhнемwerk - 1956-1962;*

- mr. drd. Petre Oprea, Serviciul de Protecție și Pază, București, *"Armata Română și aplicațiile militare ale organizației Tratatului de la Varșovia desfășurate în Peninsula Balcanică"*

- Adina Fofircă, DJAN Covasna, *"Noile steme ale județului Covasna. Studiu de caz"*

Secțiunea de Istorie Bisericească:

- Elena Mihu, Muzeul Județean Mureș, *"Nicolae Ghiojda protopop ortodox al Sighișoarei la anul 1848-1894"*

- prof. dr. Liviu Boar, DJAN Mureș, *"Dascăli și preoți români din Secuime în sec. al XIX-lea"*

- prof. Milandolina-Beatrice Dobozi, DJAN Mureș, *"Contribuții istorico-demografice privind Parohia Ortodoxă Toplița - sec. al XIX-lea"*

- Ana Hâncu, Muzeul Județean Mureș, *"Aspecte privind situația economică a preoților români la jumătatea secolului al XIX-lea"*

- Ana Grama, Muzeul ASTRA, Sibiu, *"Societatea de lectură 'Andrei Șaguna', un cenaclu literar politic al viitorilor «dascăli ai poporului». Episodul Elie Miron Cristea"*

- col. (r) Dumitru Stavarache, București, *"Preoți din Transilvania în Marea Unire de la 1918"*

- prof. univ. dr. Aurel Pentelescu, Conf. Univ. Dr. Gavril Preda, București, *"Justinian Teculescu - primul episcop al Armatei Române. Documente inedite"*

- pr. drd. Petru Pinca, Blaj, *"Episcopul Justinian Teculescu - din viața și activitatea sa"*

- prof. Costel Cristian Lazăr, Toplița, *"Contribuții la istoria vieții bisericești din Voșlobeni"*

- prof. drd. Luminița Cornea, Sf. Gheorghe, *"Începuturile poeziei culte românești sub semnul sfințeniei mitropolitului Dosoftei"*

- Adrian Nicolae Petcu, Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității, București, *"Preotul martir Aurel Negoescu"*

Etnografie-sociologie

- prof. univ. dr. Constantin Catrina, Universitatea "Transilvania", Brașov, *"Folcloristul N.I. Dumitrașcu"*

- prof. Ioan Oancea, Institutul Român pen-

tru Drepturile Omului, București, *"Despre necesitatea unei sporite preocupări pentru prezentarea valorilor spiritualității creștine românești din județele Harghita și Covasna"*

- pr. prof. univ. dr. Ilie Moldovan, Facultatea de Teologie Ortodoxă "Andrei Șaguna", Sibiu, *"Pământul românesc - biserică carpatică pe ape"*

- prof. drd. Nicolae Boaru, Biblioteca Județeană Nicolae Iorga, Ploiești, *"Despre formula sufletească a românilor"*

- dr. Valeriu Căvruș, Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, *"Câteva crâmpoie privind transhumanța românească în Crimeea"*

- Andrea Chiricescu, dr. Dorinel Ichim, drd. Dorel Marc, Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, *"Noi cercetări etnografice în zona Brețcu: Poiana Sărată"*

- drd. Dorel Marc, Muzeul Mureșului și Oltului Superior, Miercurea-Ciuc, *"Tehnică și decor în arhitectura tradițională a Mureșului Superior. Studiu comparativ"*

- prof. Constantin Costea, Inspectoratul Școlar Județean Harghita, *"Obiceiul nunții la Vidacul"*

- prof. Florina Vaipan, Liceul Marin Preda, Odorheiu Secuiesc, titlu rezervat

- prof. Felicia Avram, Sibiu, *"Etnologul Vasile Avram - Restituiri"*

- Petru Istrate, Brașov, *"Puterea tradiției. Junii Brașovului"*

- dr. Ioan Lăcătușu, Arhivele Naționale, Centrul Eclesiastic de Documentare "Mitropolit Nicolae Colan", Sf. Gheorghe, *"Istoria românilor relectată în mass-media de limbă maghiară din județele Covasna și Harghita"*

- prof. dr. Florina Truță, Toplița, *"Repere geografice, istorice și demografice ale zonei Toplița"*

- prof. Dan Tănăsă, Sf. Gheorghe, *"Aspecte ale educației multiculturale în liceele din Sfântu Gheorghe"*

- pr. Ioan Tămaș, Parohia Ortodoxă Vâlcele, *"Sfânta Cruce în spiritualitatea românească; Cimitirul vesel de la Săpânța - o blasfemie adusă Sfintei Cruci"*

- prof. Doina Doborean, Liceul Miron Cristea, Subcetate, jud. Harghita, *"Subcetate - Harghita. Etnografie în imagini"*

- prof. Zorel Suciu, Muzeul Etnografic Toplița, titlu rezervat

* Sesiunea științifică anuală a Muzeului Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, 26-27 noiembrie 2005.

Programul sesiunii:

Arheologie

- prof. univ. dr. Gheorghe Lazarovici, drd.

Dan Buzea, *"Cultura Ariușd în lumina cercetărilor de la Păuleni - Ciomortan, jud. Harghita"*

- dr. Valeriu Cavruc, drd. Dan Buzea, *"Cercetările arheologice preventive de la Olteni - Cariera de nisip, jud. Covasna"*

- drd. Dan Buzea, *"Metode de exploatare a silexului din zona Depresiunii Întorsura Buzăului, punctul Gâlma Roate, satul Ciurnec"*- Film

- dr. Lucian Vaida, *"Brățări celtice în descoperirile din nord-estul Transilvaniei, din secolele IV - II î.e.n."*

- dr. Viorica Crișan, dr. Valeriu Sârbu, drd. Cristina Popescu, *"Covasna - Cetatea Zânelor. Cercetările din anul 2005"*

- prof. univ. dr. Gheorghe Lazarovici, drd. Dorel Marc, *"Sanctualele naturale de la Ditrău și altele"*

Muzeologie

- prof. univ. dr. Ioan Opreș, *"Muzeul la început de Mileniu III"*

- dr. Bartók Botond, *"Protecția patrimoniului arheologic conform legilor actuale în vigoare - Obligatorietate sau necesitate?"*

- dr. Ligia Fulga, *"Reprezentativitatea patrimoniului etnologic din România în muzeele de profil"*

- drd. Mihai Gorgoi, *"De ce Muzeul Carpaților Răsăriteni trebuie să fie un muzeu național?"*

- dr. Ioan Lăcătușu, *"Priorități privind valorificarea documentelor deținute de Arhivele Naționale prin proiectul de parteneriat cu Muzeul Carpaților Răsăriteni"*

- prof. dr. Dorinel Ichim, prof. drd. Dorel Marc, Andrea Chiricescu, *"Cercetări etnografice la Poiana Sărată și amenajarea muzeului"*

- prof. Luminița Cornea, *"Iustinian Teculescu - o temă de preocupare pentru Muzeul Carpaților Răsăriteni"*

* Colocviul *"Stadiul și metode de cercetare a exploatarei preindustriale a sării în arealul Carpaților Răsăriteni"*

- dr. Ioan Chintăuan, *"Zonele salifere accesibile exploatarei neindustriale din Vestul Carpaților Orientali"*

- dr. Valeriu Cavruc, drd. Dan Buzea, *"Mărturiile privind exploatarea sării în Estul Transilvaniei din Preistorie până în Perioada Romană"*

- dr. Ioan Chintăuan, *"Troaca folosită la obținerea sării din apă sărată de la Figa, jud. Bistrița - Năsăud"*

- prof. drd. Dorel Marc, Livia Marc, *"Cercetare etnografică privind comerțul popular cu sare în zona Mureșului Superior"*

- prof. dr. Dorinel Ichim, Andrea Chiricescu, *"Noi cercetări etnografice privind exploatarea preindustrială a sării în estul Transilvaniei, zona Reghin, județul Mureș"*

- dr. Gheorghe Dumitroaia, *"Exploatarea preistorică a sării în Moldova Subcarpatică"*

- dr. Doina Ciobanu, *"Exploatarea populară a sării în Carpații de Curbură"*

Editarea de lucrări și publicații

Anul 2004

* *Angustia* 8/2004, anuarul Muzeului Carpaților Răsăriteni și a al Centrului Eclesiastic de Documentare "Mitropolit Nicolae Colan". Redactori responsabili: Dr. Ioan Lăcătușu, Violeta Pătrunjel; secretari de redacție: Liliana Lazea, Marius Dănilă.

Articole

apărute în diverse publicații științifice

Anul 2004

* Cavruc, Valeriu, *"Câteva precizări privind perioada timpurie a epocii bronzului din sud-estul Transilvaniei"*. În: *Memoria Antiquitatis*, XXIII, Piatra Neamț: 2004. p. 265-275.

* Cavruc, Valeriu, *"Despre reconstituirea proceselor etnice în arheologie"*. În: *Studii de istorie veche și medievală. Omagiu profesorului Gheorghe Postică*, Chișinău, 2004.

* Cavruc, Valeriu; Buzea, Dan, *"Săpăturile arheologice de salvare de la Olteni «Cariera de nisip»"*, În: *Cronica Cercetărilor Arheologice din România, Campania 2003*

* Cavruc, Valeriu; Lazarovici, Gheorghe; Buzea, Dan. *"Săpăturile arheologice de la Păuleni. Campania 2003"*. În: *Cronica Cercetărilor Arheologice din România, Campania 2003*

* Buzea, Dan, *"Obiecte din metal descoperite în așezarea preistorică de la Păuleni Ciuc - Ciomortan, jud. Harghita"*, În: *Studii și Comunicări Științifice. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca*. Hunedoara: 2004. p. 113-123

* Lazarovici, Gheorghe; Buzea, Dan, *"The Pottery Characteristics from Păuleni"*, În: *Rezultatele comunicărilor colocviilor internaționale*, Piatra Neamț, 2004, p. 57-59.

* Cavruc, Valeriu; Harding, Anthony; Buzea, Dan, *"The Pre-industrial Exploitation of Salt in Eastern Transylvania"*, În: *Rezultatele comunicărilor colocviilor internaționale*, Piatra Neamț, 2004, p. 99-102.

* Cavruc, Valeriu; Lazarovici, Gheorghe;

Buzea, Dan, "Descoperirile eneolitice de la Păuleni Ciuc - Ciomortan, jud. Harghita. Campania 2004". În: *Cronica Cercetărilor Arheologice din România, Campania 2004*

* Cavruc, Valeriu; Buzea, Dan, "Săpăturile arheologice de salvare de la Olteni «Cariera de nisip»". În: *Cronica Cercetărilor Arheologice din România, Campania 2004*.

Anul 2005

* Cavruc, Valeriu, "Some Eneolithic and Bronze Age Funeral Evidence on the Salt Exchange Routs in South-East Transylvania". În: *Mousaios X. Buzău: 2005. p. 325 - 351*

* Cavruc, Valeriu, "The Ciomortan Group in the Light of new Researches". În: *Marmatia 8. Baia Mare: 2005. p. 81 - 123*

Cercetări de teren - arheologie

Anul 2004

A. Cercetări de teren

* *Olteni Nord - "Vármegye"*, jud. Covasna - aprilie, iulie, septembrie. Colectiv: Dan Buzea. Periegeze în așezarea culturii Cucuteni-Ariuşd. Cu această ocazie au fost descoperite materiale arheologice formate din fragmente ceramice pictate, piese din piatră, os și lut ars.

* *Olteni Nord - Bodoc "Cetatea Fetiș - Leánykavár"*, jud. Covasna - iulie. Colectiv: Dan Buzea. Periegează în așezarea culturii Cucuteni-Ariuşd, situată pe malul stâng al Oltului. A fost recoltat material arheologic modest, compus din fragmente ceramice, ce au intrat în patrimoniul M.C.R.

* *Sfântu Gheorghe Nord*, jud. Covasna - mai. Colectiv: Valeriu Cavruc, Marian Bobei. Așezarea se află situată la cca. 500 m nord de orașul Sfântu Gheorghe, de ambele părți ale DN - 12, Brașov - Miercurea Ciuc, pe o terasă joasă de pe malul drept al Oltului. Au fost efectuate cercetări de teren în zona șanțului excavat în scopul înlocuirii cablului telefonic, ocazie cu care a fost recoltat material arheologic bogat, în special ceramică din perioada Hallstattiană și medievală târzie. Materialul arheologic se află în patrimoniul M.C.R.

* *Sfântu Gheorghe Nord "Câmpul Gării"*, jud. Covasna - iulie. Colectiv: Marian Bobei, Costel Cioancă. Așezarea se află pe o terasă înaltă neinundabilă, amplasată pe malul stâng al Oltului, în spatele UM - Vânători de munte. Cu această ocazie a fost descoperit material arheologic datând din neolitic, eneolitic, perioada de tranziție, epoca bronzului și epoca

fierului. Materialul arheologic se află în patrimoniul M.C.R.

* *Chilieni Sud*, jud. Covasna - septembrie. Colectiv: Dan Buzea. A fost efectuată o cercetare de teren în imediata apropiere a DN12, pe partea dreaptă a drumului, la intrarea în comuna Chilieni, la intersecția acestuia cu drumul județean Ozun - Sfântu Gheorghe. La suprafața terenului nu au fost descoperite materiale arheologice.

B. Șantieri arheologice preventive

* *Olteni Sud "Cariera de nisip"*, jud. Covasna. Responsabil: Valeriu Cavruc. Colectiv: Dan Buzea, Istvan Asztalos, Marian Bobei, Costel Cioancă, Mirela Cotruță, Andrea Chiricescu, Luca Răzvan. Perioada: februarie - noiembrie.

S-au efectuat săpături arheologice preventive, la sud de locul în care s-au desfășurat cercetările din anii 2001-2003. Cu această ocazie au fost cercetate 273 complexe arheologice, din care: 260 gropi menajere; 6 locuințe și 7 complexe reprezentând construcții de suprafață. Totodată au fost cercetate și 150 gropi de stâlp, ce aparțin diferitelor perioade de locuire a așezării. Au fost cercetate complexe arheologice datând din: eneolitic, 1 groapă menajeră; perioada finală a epocii bronzului, Cultura Noua, îi aparțin 117 gropi menajere; Latene dacic, 3 gropi menajere; complexe din Sec. IV. - Cultura Sântana de Mureș-Cerneahov, sunt reprezentate de 6 locuințe semi-adâncite (unele cu vetre pietrar și cuptoare) și 45 gropi menajere precum și 1 complex de suprafață ce are trei cuptoare. Materialul arheologic descoperit a fost înregistrat în Registrul de Inventar al M.C.R., cu cca. 2500 numere, din care peste 300 piese speciale.

* *Coșeni Nord*, jud. Covasna - iunie. Colectiv: Dan Buzea. Au fost efectuate două sondaje arheologice, cu o suprafață totală de 20 mp, pe lunca inun-dabilă situată pe malul stâng al Oltului, la cca. 500 m vest de DN12 Brașov - Miercurea Ciuc și 1 km sud de comuna Chilieni. Pe acest teren urma să se amenajeze un lac de pescuit pentru amatori. În urma acestor sondaje arheologice, nu au fost descoperite materiale arheologice.

C. Șantieri arheologice sistematice

* *Păuleni Ciuc - Ciomortan "Dâmbul Cetății"* - jud. Harghita. Perioada: 29 iulie - 05 septembrie. Responsabil: Valeriu Cavruc; Colectiv: Dan Buzea, Mirela Cotruță (MCR); Gheorghe Lazarovici (Universitatea Lucian Blaga, Sibiu)

Au fost cercetate complexe arheologice aparținând locuirii eneolitice, culturii Cucuteni

-Ariuşd. În această campanie au fost definite 3 niveluri eneolitice de locuire definite după cum urmează: Nivelul eneolitic I corespunde fazei Cucuteni - Ariuşd A1. El se caracterizează prin ceramica neagră bine lustruită. Acestui nivel îi aparține complexul (Cmp.) 17. A fost observat și un nivel intermediar denumit nivel eneolitic I / II, care însă nu este foarte clar definit. Acestui nivel îi aparțin Cmp. 18 și Cmp. 19, ambele în curs de cercetare. Nivelul eneolitic II corespunde fazei Cucuteni-Ariuşd A2-3. Acest nivel se caracterizează prin ceramica uzuală decorată cu barbotină organizată, prin ceramica semifină și fină pictată, canelată sau incizată cu variate motive. Acestui nivel îi aparțin locuințele (Loc.) 5, 5A și 21. Locuința 5, este una de mari dimensiuni ce era prevăzută cu platformă și podină suspendată. Podina a fost construită din bârne despicate peste care s-a aplicat apoi lipitura formată din nisip în amestec cu resturi vegetale. Locuința 21, este de formă patrulateră cu colțurile ușor rotunjite, este semiadâncită și are podina din pietriș local. Inventarul acestei locuințe este sărac. Nivelul eneolitic III corespunde unei etape finale a fazei Cucuteni - Ariuşd A. Ceramica pictată reprezintă aici o apariție extrem de rară. Acestui nivel îi aparțin Loc. 4, 6, 11, 12, precum și Cmp. 16. Au fost descoperite, inventariate și introduse în Registrul de Inventar al M.C.R., cca. 500 numere. Patrimoniul muzeului s-a îmbunătățit cu materiale arheologice, în special vase ceramice întregi și întregibile, piese din lut, os, corn, piatră și cupru.

* *Șantierul Arheologic "Cetatea Zânelor"* - Covasna. Organizator: Muzeul Carpaților Răsăriteni; Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Brăilei. Coordonatori: Dr. Valeriu Sârbu, Dr. Viorica Crișan. Perioada: 10 iunie - 20 iulie 2005.

Cetatea dacică, denumită de localnici Cetatea Zânelor sau Muntele Cetății (cota 960 m), situată între Pârâul Cetății și Pârâul Mișca, este înconjurată din trei părți de piscuri mai înalte care-i asigurau protecția, atât în fața inamicului, cât și a vicisitudinilor naturii. Pantele de V și de NV ale muntelui coboară în Valea Covasnei având o largă deschidere spre zona depresionară. Pe această parte, dar și spre S, se observă mai multe terase (patru fortificate și alte câteva, mai mici, fără urme de fortificare) tăiate în stâncă și amenajate din antichitate. Spre NE și E pantele muntelui sunt abrupte, pe alocuri sub forma unor pereti de stâncă, aproape imposibil de urcat.

Cercetările din anul 2004 s-au concentrat

asupra turnului platformă, prin delimitarea înspre est a laturii dinspre pantă. Este cu totul remarcabil că măsura laturii dinspre pantă, 8,85 metri, este egală cu măsura laturii perpendiculare vestice (degajată în campaniile anterioare). Prin urmare, turnul platformă, în faza sa finală de existență, era ridicat pe plan pătrat.

Anul 2005

A. Cercetări de teren

* *Cercetări de teren în zona localității Sfântu Gheorghe - Coșeni*, jud. Covasna. Perioada: 02 apr.- 10 apr. ; 20 oct.- 30 oct. Colectiv: Dan Buzea. Cercetări de teren în zona unde urmează a fi deschisă o carieră de pietriș și nisip. Nu au fost identificate urme de cultură materială.

* *Cercetări de teren în zona localității Chichiș*, jud. Covasna. Perioada: 03 sept.- 05 sept.; 08 sept.- 15 sept. Colectiv: Dan Buzea. Cercetări de teren în zona unde urmează a fi deschis un parc pentru mașini agricole. Nu au fost identificate urme de cultură materială.

* *Cercetări arheologice de teren în zona localității Arcuș*, jud. Covasna. Perioada: 26 martie. Colectiv: Dan Buzea. Cu ocazia acestor cercetări au fost descoperite materiale arheologice ce datează din mai multe perioade: perioada de tranziție, epoca bronzului și prima vârstă a epocii fierului. Așezarea se află pe prima terasă a pârâului Arcuș, pe malul stâng, la cca. 500 m sud, sud-est de Centrul de cultură Arcuș. Materialul arheologic se află în patrimoniul M.C.R.

* *Cercetări arheologice de teren în zona localităților Bistrița și Năsăud*. Proiectul: "Exploatarea preindustrială a sării în Bazinul Carpatic".

Perioada: 17 oct. - 23 oct. Colectiv: Valeriu Căvruc, Dan Buzea, Lucian Vaida, Cătălin Bojică. Cu această ocazie au fost cercetate mai multe zone bogate în surse de sare dar și cu ape sărate. Unele dintre acestea sunt cunoscute în literatura de specialitate și au fost luate date GPS. Cercetarea s-a desfășurat în jurul localităților: Săsarm, Chiuza, Beclean, Dumbrăvița, Ilișua, Nimigea, Florești, Mintiu, Tăure, Cepari și Liviu Rebreanu. Pentru fiecare localitate au fost luate mai multe puncte GPS și, acolo unde a fost cazul, s-au descris unele obiective etnografice. Din punct de vedere arheologic, cea mai importantă descoperire o reprezintă zona fântânii și izvoarelor sărate de la Săsarm - Chiuza, unde au fost descoperite 4 complexe arheologice (posibil bordeie, locuințe sau complexe rituale) în care a fost descoperit material arheologic bogat, reprezentat în primul rând de

ceramică, ce datează de la începutul epocii bronzului. Materialul arheologic descoperit se află în patrimoniul M.C.R.

* *Cercetări arheologice de teren în zona localității Ciumer nec*, comuna Sita Buzăului (Gâlmă Roate) jud. Covasna. Perioada: 20 septembrie. Colectiv: Gheorghe Lazarovici, Magda Lazarovici, Dan Buzea. Cercetarea arheologică s-a desfășurat în zona surselor de silex din punctul Gâlmă Roate (satul a fost mutat jos, în lunca Buzăului, după 1950). Cu această ocazie au fost identificate mai multe surse cu silex ce se poate exploata la suprafața terenului. Aici s-au desfășurat în trecut cercetări arheologice și au fost descoperite așezări ce datează din paleoliticul superior, așa numitele așezări atelier. A fost recoltat material geologic (silex) ce se află în patrimoniul M.C.R.

* *Cercetări arheologice de teren pe traseul conductei de gaz metan Sândominic-Gheorghieni*, jud. Harghita. Perioada: noiembrie-decembrie. Colectiv: Valeriu Căvruc, Dan Buzea. Cercetările sunt în curs de desfășurare, au fost marcate mai multe zone în funcție de traseul conductei, după cum urmează: 1. Gheorghieni; 2. Valea Strâmbă; 3. Voșlobeni; 4. Izvorul Mureșului; 5. Sândominic. S-a mers pe traseul conductei și pe o distanță de cca. 500 - 1000 m, stânga și dreapta acesteia. Cu această ocazie a fost descoperită o singură piesă de silex (vârf de lamă cu rețușe pe o latură), în zona localității Valea Strâmbă, punctul "Dealul Mic", punct necunoscut până acum în literatura arheologică. În restul punctelor menționate nu s-au făcut descoperiri arheologice.

B. Șantiere arheologice

* *Șantierul arheologic Olteni Sud - "Cariera de nisip"*, jud. Covasna. Perioada: 11 apr. - 03 iun. (Situl A); 04 iun. - 28 iul. (Situl B). Colectiv: Valeriu Căvruc, Dan Buzea. În zona Sitului A au fost descoperite 42 de complexe arheologice, în special gropi menajere, din care: 10 din perioada târzie a epocii bronzului - Cultura Noua; 8 din perioada postromană - cultura Sântana de Mureș; 24 - din perioadă nedeterminată. A fost descoperită și o locuință de formă patrulateră, ce datează din sec. IV-III a.Chr., perioada dacică.

În zona Sitului B a fost descoperită o așezare ce datează din neolitic, mil. V a.Chr., aparținând culturilor Boian-Precucuteni(?), Ceramicii liniare cu note muzicale. În această așezare a fost descoperit un mormânt de incinerare ce datează din Latene-ul dacic, sec. IV - III a. Chr. Groapa mormântului este de formă patrulateră

cu dimensiunea de 2,9 x 0,9 m, este mărginită pe laturile lungi de bârne de lemn carbonizate. Inventarul este compus dintr-un vas ceramic întreg și alte 3 păstrate fragmentar, alături de fragmentele ceramice s-au găsit resturi de oase umane calcinate.

Urmează a fi cercetate exhaustiv două așezări din două perioade diferite: epoca bronzului târziu, cultura Noua (cea mai mare așezare ca suprafață cercetată în Transilvania); perioada postromană (a adus noi contribuții cu privire la momentul de după părăsirea Daciei de către romani).

Cercetarea așezării neolitice poate aduce noi informații cu privire la momentul pătrunderii purtătorilor culturii Boian în sud-estul Transilvaniei și contactul acestora cu purtătorii culturii Precucuteni. Mormântul descoperit este important deoarece atestă prezența dacilor în partea de sud-est a Transilvaniei pentru perioada sec. V - IV a. Chr.

* *Șantierul arheologic Covasna - "Cetatea Zânelor"*, jud. Covasna. Organizator: Muzeul Carpaților Răsăriteni; Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Brailei. Coordonatori: Dr. Valeriu Sârbu, Dr. Viorica Crișan. Perioada: 10 iunie - 20 iulie. Cercetările arheologice au fost concentrate pe terasa a II-a, și la structura bastionului de formă patrulateră ce apăra cetatea din partea sudică. Sub turnul platformă au fost descoperite urmele unui alt turn, de dimensiuni mai mari, datând probabil din prima fază a fortificării. Este cea mai importantă cetate dacică din sud-estul Transilvaniei. Cetatea datează din sec. I a. Chr - sec. I p. Chr și a fost distrusă de către romani.

* *Șantierul arheologic Păuleni - Ciomortan*, jud. Harghita. Perioada: 29 iulie - 05 septembrie. Colectiv: Valeriu Căvruc, Dan Buzea, Gheorghe Lazarovici. Cercetarea s-a desfășurat în S.I și au fost studiate două locuințe ce datează din perioada eneolitică aparținând culturii Cucuteni-Arșud. Acestea aveau podina construită direct pe sol și făcută din bârne despicate în două, trei sau patru laturi, apoi așezate una lângă alta. Peste acestea a fost aplicat un strat de lut. În interiorul uneia din locuințe a fost descoperită și o vatră de foc. Sub podina locuințelor au fost depistate gropile de stâlpi, de la pereți și acoperiș. În interiorul lor a fost descoperit material arheologic bogat.

Cercetările de la Păuleni Ciuc au adus noi informații cu privire la modul de construire a locuințelor de către purtătorii culturii Cucuteni-Arșud în sud-estul Transilvaniei. Totodată, a fost recoltat un bogat material arheologic

reprezentat de: figurine antropomorfe și zoomorfe; unelte din piatră, os, corn, cupru și vase ceramice.

* *Șantierul arheologic Miercurea Ciuc-Ciuboteni*, jud. Harghita. Perioada: 22 august - 15 septembrie. Colectiv: Valeriu Cavruc, Dan Buzea. Cercetările arheologice au fost concentrate în locurile unde urmează să fie amplasate construcțiile. Acolo unde s-a observat faptul că pământul se află în stare secundară, acesta a fost îndepărtat cu ajutorul excavatorului.

Au fost deschise două suprafețe, S.I (74 mp, deschisă în interiorul piscinei) și S.II (22 mp, deschisă în partea sud-estică a terenului). Stratul de cultură preistoric a fost deranjat de lucrările de construcție a caselor de locuit din perioada modernă.

A fost salvat material arheologic, în special ceramic, ce datează din: perioada mijlocie a epocii bronzului, cultura Wietenberg; prima vârstă a epocii fierului, Hallstatt; perioada modernă.

* *Sondajul arheologic Micfalău*, jud. Covasna. Perioada: 13 iunie - 18 iunie. Colectiv: Valeriu Cavruc, Dan Buzea.

Cercetarea arheologică s-a realizat prin deschiderea a două sondaje de verificare stratigrafică, denumite S.1 și S.2. Nu a fost necesară extinderea suprafețelor (secțiunilor arheologice) deoarece nu au fost identificate urme de cultură materială.

Cercetări etnografice de teren

Anul 2004

* Proiect de cercetare *“Interferențe româno-secuiești în zona Mureșului Superior”*

Campania din comuna Voșlobeni și satul Eseniu (Eszenyő) - septembrie; Campania din satul Platonești, comuna Sărmaș, satul Pârâu, comuna Gălăuțaș - octombrie; campania din satul Jolotca Secuiască (Orotka), comuna Ditrău, și Jolotca Românească, comuna Sărmaș - noiembrie. Au participat Dorel Marc și Andrea Chiricescu.

* *Cercetare de teren și documentare* în cadrul proiectului *“Prima Școală Românească din Sfântu Gheorghe”*. S-au conspectat documentele din Arhiva Protopopiatului Ortodox Sf. Gheorghe; s-au efectuat deplasări la Muzeul Primei Școli Românești din Șcheii Brașovului; s-au conspectat documente aflate în Arhivele Arhiepiscopiei Ortodoxe de la Sibiu. Perioada: noiembrie-decembrie 2004. Au participat Dorel Marc și Andrea Chiricescu

Anul 2005

* Proiectul *“Țesutul - muncă, artă, meșteșug în satul românesc est Transilvănean”*. Documentare în satele Pârâu și Poiana, comuna Gălăuțaș, satul Recea, comuna Tulgheș (judetul Harghita) - martie 2005. Au participat Dorel Marc, Livia Marc, Dan Buzea, Andrea Chiricescu

* *Cercetare de teren în satul Poiana Sărată*, judetul Bacău, în vederea organizării unei expoziții etnografice în localitate. Întregul proiect a fost coordonat de Valeriu Cavruc, iar la cercetările etnografice au participat: Valeriu Cavruc, Dorinel Ichim, Dorel Marc, Andrea Chiricescu. Perioada: iunie - iulie 2005.

* Proiect *“Exploatarea preindustrială a sării în Carpații Răsăriteni”*, cercetări etnografice în zonele:

- judetul Bistrița-Năsăud: localitățile Blăjenii de Jos, Caila, Cepari, Dumitra, Figa, Mintiu, Sărățel, Săsarm, Tăure,

- judetul Brașov: localitățile Jimbor, Merchiaș

- judetul Harghita: Valea Homoroadelor, Praid

- judetul Mureș: zona Reghin-Gurghiu, Sovata

Perioada: iulie - octombrie 2005.

Au participat muzeograful dr. Dorinel Ichim, drd. Dorel Marc, Livia Marc, Andrea Chiricescu, desenator Kinga Ugron, Marius Dănilă, Marius Domboși.

Cercetări interdisciplinare de teren

În anii 2004-2005, MCR a continuat cercetările interdisciplinare privind exploatarea preindustrială a sării din preistorie până în prezent, pe teritoriul județelor: Maramureș, Bistrița – Năsăud, Mureș, Harghita, Covasna și Brașov. Întregul proiect a fost conceput și coordonat de Valeriu Cavruc. În cadrul proiectului au fost efectuate periegeze, măsurători GPS și cercetări geofizice. Acestea au urmărit identificarea siturilor arheologice din preistorie, antichitate și evul mediu legate de exploatarea sării și s-au desfășurat la Sânpaul, Mărtiniș (jud. Harghita), Zoltan, Olteni (jud. Covasna), Figa – Beclean, Săsarm (jud. Bistrița-Năsăud), Coștiui (jud. Maramureș), Orșova (jud. Mureș) și Jimbor (jud. Brașov).

Perioada: lunile iulie – august 2004 - 2005. Coordonator Valeriu Cavruc. Au participat: Anthony F. Harding, Julia Wiecken (Universitatea Exeter din Marea Britanic), Dan Buzea,

Răzvan Luca, Andrea Chiricescu, Liliana Lazea (MCR), Lucian Vaida (Muzeul Grăniceresc din Năsăud).

Expoziții

* *Expoziția etnografică de la Poiana Sărată*, județul Bacău. Inaugurată la 04 Decembrie 2005. Coordonatorul expoziției: Dorinel Ichim. La organizarea expoziției au participat: Mirela Cotruță, Andrea Chiricescu, Filip Eugenia, Cacior-Săliștean Gheorghe, Marius Domboși.

* *Expoziția de bază de la Casa Memorială Romulus Cioflec*, din satul Araci, județul Covasna. Coordonatorul expoziției: prof. Luminița Cornea. La organizarea expoziției au participat: Marcel Cucuiat, Mirela Cotruță.

Restaurarea, conservarea și evidența patrimoniului cultural al Muzeului Carpaților Răsăriteni

Patrimoniul muzeului este format în principal din cercetări proprii efectuate pe teritoriul județelor Covasna și Harghita, precum și din achiziții și donații. Patrimoniul arheologic cuprinde vestigii preistorice, dacice, romane și post-romane. Patrimoniul etnografic este format din două construcții țărănești, numeroase piese de port tradițional, mobilier, unelte și ustensile. Patrimoniul istorico - memorialistic cuprinde casa natală a lui Romulus Cioflec de la Araci și clădirea Primei Școli Românești din Sfântu Gheorghe, precum și obiecte și documente privind istoria și cultura românească pe teritoriul județelor Covasna și Harghita.

Anul 2004

Față de anul 2003, când registrul de inventariere al muzeului cuprindea 9113 numere, în anul 2004, în urma campaniilor arheologice de la Covasna - "Valea Zânelor", Olteni - "Cariera de nisip", jud. Covasna și Păuleni-Ciomortan, jud. Harghita, și în urma cercetărilor etnografice, numărul acestora a ajuns la 12200. Astfel, în cursul anului 2004 au fost înregistrate 3087 numere.

În cursul anului 2004, au fost restaurate 226 de piese etnografice și 62 de piese arheologice, în total 288 de piese.

Anul 2005

În anul 2005, s-au întocmit 632 de fișe analitice în format Word (410 fișe analitice de evidență a bunurilor arheologice, 162 fișe analitice de evidență a bunurilor etnografice și 60 fișe carte).

Total Word în acest moment: 1648

Total Docpat în acest moment: 1648

În anul 2005, în urma campaniilor arheologice de la Păuleni - Ciuc - Ciomortan, Olteni "Cariera de Nisip" (Situl A și Situl B), Covasna "Valea Zânelor", a cercetărilor etnografice din zona Bistrița-Năsăud (Săsar, Beclean, Tăure, Sărătel), Brașov (Jimbor, Mercheaș), Harghita (Valea Homoroadelor, Praid), Mureș (Reghin, Sovata) din cadrul Proiectului "Exploatarea Preindustrială a Sării în Carpații Răsăriteni" și a donațiilor de carte din biblioteca scriitorului Romulus Cioflec, patrimoniul MCR s-a îmbogățit cu 1179 numere de inventar, ajungându-se în registrul de evidență analitică a bunurilor muzeale la numărul de inventar 13379.

În anul 2005 au fost restaurate și conservate 165 de obiecte etnografice (130 unități de înregistrare) din lemn, metal și obiecte compozite.

Restaurarea și recepția noii clădiri a Muzeului Carpaților Răsăriteni

Muzeul Carpaților Răsăriteni își desfășoară astăzi activitatea într-un nou sediu, situat pe strada Gábor Áron, nr. 16, Sf. Gheorghe, în a cărui posesie a intrat în anul 2003. În perioada 2003-2005 imobilul a fost restaurat.

În urma HG nr. 525/08.05.2003, imobilul din strada Gábor Áron nr. 16 a fost preluat de către Ministerul Culturii și Cultelor, după care, prin Ordinul nr. 2069/08.07.2003 a fost predat Muzeului Carpaților Răsăriteni.

În perioada 2004-2005 s-au efectuat lucrările de restaurare și consolidare a imobilului, astfel încât în data de 1 septembrie 2005 a fost efectuată recepția clădirii.

În luna septembrie, compartimentele logistice s-au mutat în noul sediu, urmând ca după cele 6 luni care trebuie să treacă conform legii, să fie mutată și o parte din patrimoniul muzeului în depozitele special amenajate. Suprafața construită a spațiului primit, de 218,32 mp, este reprezentată de un garaj și de imobilul în sine.

Imobilul are 1 etaj, sălile de la parter fiind amenajate ca spații expoziționale. La etaj se găsesc birourile, împărțite pe compartimente: Atelier de restaurare, conservare și evidență a patrimoniului, Compartimentul de Istorie-Etnogra-

fie, Compartimentul Contabilitate, Secretariatul, Biroul Directorului.

Suprafața desfășurată reprezintă 864 mp din suprafața totală, și urmează a fi amenajată în cursul anului 2006.

**Andrea Chiricescu
Dan Lucian Buzea
Mirela Cotruță**

Muzeul Etnografic Poiana Sărată

La propunerea și la inițiativa domnului Nicolae Ciprian Vrânceanu, și cu sprijinul însemnat acordat de acesta, atât material cât și intelectual, Muzeul Carpaților Răsăriteni a avut șansa, în anul 2005, de a trece frontiera geografică dintre Transilvania și Moldova, și de a efectua cercetări etnografice în istoricul sat-graniță Poiana Sărată.

Echipa de cercetători formată din dr. Valeriu Cavruc, dr. Dorinel Ichim, drd. Marc Dorel și Andrea Chiricescu a efectuat o cercetare etnografică în Poiana Sărată, de-a lungul anului 2005, care a scos la lumină atât mărturii documentare, cât și mărturii materiale privind viața și ocupațiile locuitorilor acestui sat de-a lungul istoriei și până în zilele noastre.

Poiana Sărată este un sat care a fost înființat în anul 1823 de autoritățile Imperiului Habsburgic, ca sat de graniță, amplasat la vama Transilvaniei cu Moldova, pe principala trecătoare dintre acestea, Pasul Oituz. Proveniți din familii de români crescători de oi din satele Brețcu, Săcele, Scheii Brașovului și alte localități transilvane, poienarii au prosperat economic prin hârnicia lor, fiind avantajați de poziția geografică a așezării, înconjurată de păduri și pășuni, având astfel șansa de a continua tradiția creșterii de oi și de a-și asigura veniturile prin exploatarea pădurilor. Pe lângă aceste ocupații principale, ei au practicat și agricultura montană și creșterea vitelor, care le asigurau minimul necesar de hrană.

Din punct de vedere istoric, Poiana Sărată a cunoscut atât perioade de progres cât și perioade de regres economic, și a înfruntat, alături de alte localități, cruntele războaie din istoria poporului nostru. Un punct de cotitură în istoria satului îl reprezintă anul 1952, când Poiana Sărată a trecut de la județul Treiscaune la Regiunea Bacău, Raionul T'g. Ocna, astăzi aparținând județului Bacău.

Rezultatele parțiale ale cercetării etnografice întreprinse de Muzeul Carpaților

Răsăriteni au fost valorificate prin organizarea unei expoziții etnografice într-una din sălile de clasă ale școlii din localitate, care nu mai funcționează datorită lipsei de elevi. Expoziția încearcă să ilustreze pe scurt ocupațiile, obiceiurile, credințele, portul popular al poienarilor, și nu în ultimul rând istoricul satului, într-un cuvânt viața localnicilor de-a lungul timpului, privită prin prisma mărturiilor etnografice păstrate până în zilele noastre, transmise din tată în fiu.

Obiectele expuse au fost donate de către săteni, majoritatea fiind încă în stare bună de conservare, fiind chiar folosite de către aceștia în gospodărie. Ele ilustrează principalele ocupații, creșterea oilor și lucrul la pădure, dar și alte ocupații precum lucrul pământului, muncile casnice și diferite meșteșuguri.

Poiana Sărată este un sat îmbătrânit, dar prin inițiativa și sprijinul domnului Nicolae Ciprian Vrânceanu, prin ajutorul oferit de săteni și prin eforturile și strădania Muzeului Carpaților Răsăriteni de a realiza această expoziție se încearcă o întinerire a acestuia, prin atragerea turiștilor prin intermediul acestui viitor punct muzeal. Datorită așezării geografice Poiana Sărată este un ideal loc de odihnă pentru călătorul obosit, iar datorită acestei expoziții Poiana Sărată poate oferi și ceea ce un călător ar putea căuta: autenticul, tradiționalul românesc surprins într-o expoziție creată în însuși leagănul formării și existenței sale.

Expoziția a fost inaugurată la data de 4 decembrie 2005, în cadrul unor programe și manifestări culturale dedicate Zilei Naționale a României, și își așteaptă vizitatorii în chiar vatra satului Poiana Sărată, în impunătoarea clădire a școlii, situată pe marginea șoselei ce leagă Moldova de Transilvania.

**Dorinel Ichim
Andrea Chiricescu**